

* - در دوره ی حکومت مظفرالدین شاه

رویدادی بزرگ در ایران رخ داد . این رویداد

انقلاب مشروطیت

بود که به دنبال آن ، نظام

پادشاهی مشروطه

جایگزین نظام

پادشاهی استبدادی

* - در نظام پادشاهی استبدادی

پادشاه از قدرت و اختیارات فراوانی

برخوردار است ، خواست وی در حکم

قانون

است و او بر اساس

میل و اراده ی خود

* - در نظام پادشاهی مشروطه

قدرت و اختیارات پادشاه بر اساس قانون محدود

می شود و

اداره کشور تنها در اختیار شاه نیست

و

نهادهایی مانند مجلس شورا و هیئت وزیران

در اداره کشور مشارکت و دخالت دارند .

* - انقلاب مشروطه

زمینه های سیاسی و اقتصادی

سرزمین های پهناوری از ایران جدا شد

تسلط بیگانگان بر منابع ثروت اقتصادی کشور

ضربه شدیدی به صنعت ، کشاورزی و بازرگانی

گسترش بیکاری در سراسر کشور

سخت گیری و بی رحمی مأموران مالیاتی

ضعف و بی کفایتی حکومت قاجار

زمینه های فکری و فرهنگی

زمینه های داخلی

آموزه های دین اسلام و مذهب شیعه مردم را به مبارزه باظلم فرا می خواند

درس گرفتن از قیام امام حسین (ع) و واقعه کربلا در برابر ظلم و بی عدالتی

زمینه های خارجی

آشنایی با افکار و دستاوردهای تمدن جدید اروپا

انقلاب کبیر فرانسه

* - نقش روشنفکران در انقلاب مشروطه

آنها اغلب تحصیل کردگان اروپا و مدرسه ی دارالفنون بودند

مردم را با محاسن حکومت قانون (حکومت مشروطه) و معایب استبدادی حکومت آشنا کردند

* - موفقیت نهضت تنباکو

و قتل ناصرالدین شاه به دست میرزا رضا کرمانی

انگیزه مردم را برای مبارزه با استبداد و سلطه ی خارجی بیشتر کرد .

* - دوران حکومت مظفرالدین شاه بر خشم و نارضایتی مردم افزوده شد : به دو دلیل :

سوء استفاده و ستمگری مأموران حکومت

دخالت بیگانگان در امور کشور

* - رهبران روحانی در انقلاب مشروطه :

آیت الله سید محمد طباطبایی

آیت الله سید عبدالله بهبهانی

* - یکی از مهم ترین حوادث در سرعت بخشیدن به انقلاب مشروطیت

ماجرای چوب و فلک کردن بازرگانان بود

عین الدوله ، صدراعظم مستبد، برای ترساندن مخالفان و جلوگیری از گسترش اعتراض ها

تعدادی از بازرگانان را به بهانه ی گران شدن قند به چوب بست

به دنبال این واقعه ، بازار بسته شد و گروهی از علما به رهبری آیت الله طباطبایی به نشانه ی اعتراض در حرم شاه عبدالعظیم بست نشستند .

* - مهم ترین خواسته ی مردم در حرم عبدالعظیم چه بود ؟

تأسیس عدالت خانه برای رسیدگی به شکایت های مردم و اجرای عدالت بود .

* - عکس العمل مردم پس از اینکه قاجار به وعده هایش عمل نکرد:

اعتراض های مردمی دوباره شروع شد

در جریان این اعتراض ها طلبه ی جوانی به شهادت رسید .

و در نتیجه تعدادی از علما این بار به نشانه ی اعتراض به قم مهاجرت کردند

عده ای هم در سفارت انگلستان بست نشستند . مهم ترین خواسته ی معترضان ، تشکیل مجلس شورا بود .

* - دو مورد از عوامل موفقیت انقلاب مشروطیت :

آموزه های دین اسلام و مذهب شیعه

حضور علما و روشنفکران در کنار سایر گروه ها

* - گروه ها یا قشرهای اجتماعی که در انقلاب مشروطیت نقش موثری داشتند :

علما و روحانیون ، بازرگانان ، روشنفکران ، تجّار ، پیشه وران و کارگران

* - موانع و مشکلات حکومت مشروطه :

مخالفت طرفداران حکومت استبدادی

اختلاف و دو دستگی میان مشروطه خواهان

افزایش دخالت های خارجی

وقوع جنگ جهانی اول

* - انقلاب مشروطیت با چه هدفی :

برقراری حکومت قانون

رها کردن کشور از چنگ استبداد داخلی و سلطه ی خارجی

* - پس از مظفرالدین شاه :

محمد علی شاه جانشین او پادشاهی مستبد بود

او با پشتیبانی دولت روسیه و حمایت طرفداران حکومت استبدادی تصمیم گرفت حکومت نویای مشروطه را نابود کند

* - مخالفت با اقدامات محمد علی شاه :

مجاهدان مشروطه خواه در تبریز به رهبری ستارخان و باقرخان

در برابر حکومت استبدادی محمد علی شاه به پا خاستند

علمای مشروطه خواه نجف

آنان را به مقاومت در برابر شاه مستبد دعوت کردند

طرف داران مشروطه در گیلان و اصفهان

با مشاهده ی ایستادگی مردم تبریز ، روحیه گرفتند و راهی پایتخت شدند و تهران را فتح کردند .

آنها پس از فتح تهران، محمدعلی شاه را برکنار کردند

پسر خردسالی، احمد میرزا را به جانشینی او برگزیدند

* - علت مخالفت شیخ فضل الله با انقلاب مشروطه: وی معتقد بود افرادی که رهبری انقلاب را به دست گرفته اند

به اسلام اعتقادی ندارند

و می خواهند افکار و فرهنگ کشورهای اروپایی را در ایران گسترش دهند

* - شهادت شیخ فضل الله نوری: برخی از مشروطه خواهان

شیخ را به اتهام مخالفت با نظام مشروطه محاکمه کردند و به شهادت رساندند

شهادت او تأثیر نامطلوبی بر اوضاع ایران داشت

* - قرارداد ۱۹۰۷ بین چه کشورهایی و علت بسته شدن آن:

بین انگلستان و روسیه

برای مقابله با قدرت روزافزون آلمان و متحدانش

طی قرارداد ۱۹۰۷ ایران را میان خود تقسیم کردند

* - هدف انگلستان و روسیه از امضای قرارداد ۱۹۰۷:

کنار گذاشتن اختلافات خود برای مقابله با قدرت روزافزون آلمان و متحدانش

* - نتایج قرار داد ۱۹۰۷ برای ایران:

روسیه با خیالی آسوده در امور داخلی ایران مداخله می کرد

اجازه نمی داد که دولت و مجلس اوضاع آشفته ی کشور را سرسامان دهند

نیروهای روسیه وارد خاک ایران شدند

آنها در تبریز تعدادی از مشروطه خواهان را کشتند

در مشهد نیز حرم امام رضا(ع) را به گلوله بستند

* - متحدین و متفقین در جنگ جهانی اول:

متحدین: کشورهای آلمان، ایتالیا، اتریش و مجارستان، عثمانی

متفقین: انگلستان، روسیه و فرانسه و در اواخر جنگ آمریکا

* - موضع ایران در جنگ جهانی اول:

دولت ایران بی طرفی خود را اعلام کرد

اما انگلستان، روسیه و عثمانی این بی طرفی را نادیده گرفتند و نیروهای خود را وارد ایران کردند

برخی مناطق ایران صحنه ی نبرد نیروهای روسیه و انگلستان با قوای عثمانی شد

* - در برخی نواحی ایران مانند بوشهر، فارس و خوزستان نیروهای مردمی از جمله عشایر به مقابله با قوای اشغالگر انگلیسی پرداختند. از جمله دلیر مردان تنگستانی به فرماندهی

رئیسعلی دلواری با ایثار جان

* - آثار و پیامدهای سیاسی و اجتماعی جنگ جهانی اول در ایران:

موجب بی ثباتی و آشفتگی بیشتر اوضاع ایران شد

دولت مرکزی به نهایت ضعف و درماندگی رسید و تسلط خود را بر امور کشور از دست داد

نافرمانی و سرپیچی از فرمان دولت مرکزی گسترش یافت

امنیت و آسایش مردم از بین رفت

ایرانیان دچار بلا و مصیبت های بزرگی مانند قحطی، فقر، گرسنگی و شیوع بیماری های واگیردار شدند

* - در اواخر **جنگ جهانی اول** حکومت **تزاری روسیه** بر اثر وقوع انقلابی عظیم سرنگون شد. پس از آن، نام این کشور به **اتحاد جماهیر شوروی** تغییر یافت و نیروهایش را از ایران فراخواند.

* - انگلستان با استفاده از این موقعیت کوشید نفوذ و سلطه ی خود را در ایران تثبیت کند. از این رو با **وثوق الدوله** نخست وزیر ایران، قراردادی بست که به **قرارداد ۱۹۱۹** معروف شد.

* - قرارداد ۱۹۱۹: این قرارداد بین ایران و انگلستان بسته شد. براساس این قرارداد اداره امور نظامی و مالی ایران در اختیار کارشناسان (مستشاران) نظامی و مالی انگلستان قرار می گرفت

* - قرارداد ۱۹۱۹ در ایران با مخالفت گسترده ای از جمله: **آیت الله مدرس و شیخ محمد خیابانی** روبرو شد. **احمد شاه قاجار** نیز از تأیید آن خودداری کرد.

* - علت کودتای ۱۲۹۹: انگلستان پس از ناکامی در اجرای **قرارداد ۱۹۱۹** در صدد بر آمد تا از طریق **کودتا** اهداف خود را در ایران پیگیری نماید.

* - انجام کودتای ۱۲۹۹: **انگلیسی ها یکی از فرماندهان نیروی قزاق به نام رضا خان را برگزید** در سوم اسفند ۱۲۹۹ نیروهای تحت فرمان رضاخان مراکز مهم پایتخت را اشغال و کودتا کردند

رضا خان ارتش نوینی پایه گذاری کرد و آشوب های داخلی را فرو نشاند نظم و امنیت را برقرار کرد. سپس او با استفاده از موقعیت خود به عنوان فرمانده کل قوا و نخست وزیر، طرفداران خود را وارد مجلس کرد و سرانجام مجلس، احمدشاه را برکنار و حکومت را به او واگذار کرد.

* - شیوه حکومت رضا خان: در دوران حکومت او، هیئت وزیران و نمایندگان مجلس شورای ملی اختیار و استقلال چندانی نداشتند **تابع دستورات شاه بودند**

حکومت رضاشاه به احزاب و روزنامه های مستقل اجازه ی فعالیت نمی داد **با زور و خشونت، فضای خفقان، ترس و سرکوب را بر جامعه حاکم کرد** **مخالفان سرنوشتی جز تبعید، زندان، شکنجه و اعدام نداشتند**

* - **آیت الله مدرس** یکی از مخالفان سرسخت شیوه ی حکومت **رضا شاه** بود که به دست مأموران این حکومت به شهادت رسید.

* - برخی از اقدامات رضاشاه را در دوره حکومتش: **نوسازی تشکیلات نظامی ادامه یافت** **مدارس و مراکز آموزشی جدید در شهرهای مختلف کشور گسترش پیدا کردند**

نخستین دانشگاه ایران (دانشگاه تهران) بنیان نهاده شد **راه های شوسه توسعه یافتند و راه آهن سراسری احداث شد** **موسسات و مراکز صنعتی متعددی در ایران به وجود آمدند**

* - اقدامات رضاشاه برای تضعیف ارزش های اسلامی و تخریب فرهنگ ایران :

مجبور کردن مردم به این بود که لباس یکسانی به تن کنند

کلاه لبه داری (مشهور به کلاه پهلوی) بر سر بگذارند

پس از آن محدودیت هایی برای برگزاری مراسم مذهبی از جمله عزاداری امام حسین(ع) به وجود آمد

زمزمه ی برداشتن (کشف) حجاب مطرح شد

* - جنگ جهانی دوم : با حمله ناکهانی آلمان به لهستان جنگ جهانی دوم آغاز شد

* - دولت های محور و متفقین در جنگ جهانی دوم :

دولت های محور

ایتالیا

ژاپن

آلمان

متفقین

انگلیس

فرانسه

شوروی

آمریکا

* - موضع ایران در جنگ جهانی دوم : دولت ایران اعلام بی طرفی کرد . اما در شهریور ۱۳۲۰ ، متفقین به بهانه حضور تعدادی از کارشناسان آلمانی کشور ما را به اشغال خود در آوردند .

* - هدف اصلی نیروهای متفقین از اشغال ایران : هدف اصلی آنها از این اقدام

استفاده از موقعیت

و منابع

و امکانات ایران به سود خویش بود

* - آثار زیانبار (پیامدهای سیاسی ، اقتصادی و اجتماعی) جنگ جهانی دوم برای ایران :

به اقتصاد و جامعه ی ایران خسارت و آسیب زیادی وارد کرد

مردم ایران طی آن سال ها با کمبود و گرانی شدید مواد غذایی ، مخصوصاً نان ، روبرو بودند

عده ی زیادی بر اثر گرسنگی و سوء تغذیه جان سپردند

* - نخستین سال های سلطنت محمد رضا شاه از لحاظ سیاسی :

محمد رضا این امکان را نداشت که همچون پدرش با استبداد و دیکتاتوری حکومت کند

برای نمایندگان مجلس شورای ملی و هیئت وزیران فرصتی به وجود آمد که در اداره ی امور کشور نقش موثری داشته باشند

احزاب سیاسی و مطبوعات دوباره فعالیت خود را آغاز کردند

* - امتیاز بهره برداری از منابع نفت ایران در زمان

مظفردین شاه

به

انگلیسی ها

واگذار شده بود .

* - رهبران نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران :

آیت الله کاشانی

و

دکتر محمد مصدق

* - دولت انگلستان برای جلوگیری از ملی شدن صنعت نفت و شکست آن کارهای مختلفی انجام داد اما به دلیل

وحدت ملت و همدلی رهبران نهضت

ناکام ماند .

* - شکست نهضت ملی ایران : پس از مدتی ، میان رهبران و گروه های سیاسی پشتیبان نهضت ملی شدن نفت اختلاف بروز کرد

در نتیجه اتحاد و همدلی به تفرقه و دشمنی تبدیل شد

* - شباهت ها و تفاوت ها در اهداف نهضت تنباکو و نهضت ملی شدن نفت :

شباهت

هر دو مبارزه با انگلستان

در هر دو روحانیان و روشنفکران نقش داشتند

تفاوت

تنباکو زمان قاجار بود و لی نفت در دوره پهلوی

تنباکو لغو یک قرارداد بود ولی نفت حفظ یک منبع انرژی

* - کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ : طبق برنامه ای که دو کشور انگلستان و آمریکا طراحی کردند

در روز ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ واحدهایی از ارتش به فرماندهی سرلشکر فضل الله زاهدی به خیابان ها ریختند

و با اشغال مراکز مهم پایتخت ، دولت دکتر مصدق را سرنگون کردند

* - پس از موفقیت کودتای ۲۸ مرداد نفوذ و سلطه ی

آمریکا

بر کشور ما به تدریج افزایش یافت .

* - چند ماه پس از کودتای ۲۸ مرداد ، حکومت پهلوی با

نادیده گرفتن قانون ملی شدن صنعت نفت

را طی قراردادی به چندین شرکت نفتی

انگلیسی ، آمریکایی ، هلندی و فرانسوی

واگذار کرد . این شرکت ها متعهد شدند

۵۰ درصد درآمد فروش نفت را به ایران

* - سیاست محمدرضا شاه پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ :

محمد رضا شاه به شاهی مستبد و ستمگر تبدیل شد که اصول قانون اساسی را آشکارا نادیده می گرفت . او همچنین با تأسیس سازمان اطلاعات و امنیت کشور (ساواک) به سرکوب شدید مخالفان پرداخت و دوباره فضای ترس و خفقان بر ایران حاکم شد

* - پس از کودتای ۲۸ مرداد و بازگشت محمدرضا شاه به سلطنت ، به تدریج نفوذ و سلطه ی **آمریکا** بر ایران بیشتر شد .

* - هدف آمریکا از ایجاد تغییرات در امور اجتماعی و اقتصادی ایران : **جلوگیری از وقوع قیام های مردمی و حفظ حکومت پهلوی**

شرط مسلمان بودن برای انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان لغو گردید

شرط سوگند به قرآن یاد کردن انتخاب شوندگان به سوگند کتاب آسمانی تبدیل شد

* - اساسی ترین تغییرات در تصویب نامه ی انجمن های ایالتی و ولایتی :

این تغییرات در ظاهر به بهانه ی زمینه سازی برای مشارکت بیشتر مردم در فعالیت های اجتماعی است

در حقیقت تهاجم آشکاری به هویت دینی جامعه ی اسلامی ایران بود

* - دلیل مخالفت علما با تصویب نامه ی انجمن های ایالتی و ولایتی :

امام خمینی می دانست که هدف حکومت از این تغییرات ، مخالفت با اسلام و تخریب ارزش های اسلامی است

* - دلیل مخالفت امام خمینی با تصویب نامه انجمن های ایالتی و ولایتی :

زیرا محمدرضا شاه پیروی از سیاست های آمریکا را برای حفظ حکومت خود ضروری می دانست

* - هدف شاه از برگزاری همه پرسی اصول شش گانه (انقلاب سفید) :

امام خمینی و سایر علما - زیرا از اهداف و پیامدهای واقعی این اصول آگاه بودند و یقین داشتند که اجرای این اصول ، موجب تحکیم سلطه ی آمریکا بر ایران و وابستگی سیاسی و اقتصادی کشور ما به بیگانگان می شود

* - مخالفت با اصول شش گانه توسط چه کسانی و چرا؟

یادآوری کرد که سکوت در برابر حکومت ستمگر ، کمک به دشمنان اسلام است و از آنان خواست که خطر اسرائیل را به مردم گوشزد کنند

* - توصیه ی امام خمینی به مداحان و سخنرانان در محرم ۱۳۴۲ :

شاه را به دلیل ستمگری ، همکاری با اسرائیل و وابستگی به آمریکا به شدت محکوم کرد

* - سخنان امام خمینی در عصر عاشورای سال ۱۳۴۲ :

دو روز بعد مأموران رژیم شبانه به خانه ی امام ریختند و ایشان را دستگیر و پس از انتقال به تهران در یکی از پادگان های نظامی زندانی کردند

* - برخورد رژیم با امام خمینی بعد از سخنرانی عاشورای ۴۲ :

* - شدیدترین اعتراض ها به دستگیری امام خمینی در شهرهای : قم - تهران - ورامین

دستگیری امام خمینی ، موجب خشم و اعتراض گسترده ی مردم مسلمان ایران در شهرهای مختلف شد. رژیم که از حرکت سریع مردم به وحشت افتاده بود به مأموران خود دستور داد که نظاره کنندگان را به گلوله ببندند و قیام را سرکوب کنند

* - چگونگی شکل گیری قیام ۱۵ خرداد ۴۲ :

* - منظور از مصونیت قضایی یا حق کاپیتولاسیون : اگر آمریکایی ها در ایران مرتکب جرمی می شدند ، دادگاه های ایران حق رسیدگی به جرم آنها را نداشتند . امام خمینی با آن به مخالفت برخاست

حکومت پهلوی دریافت که امام اهل سازش و سکوت نیست ، بنابراین در ۱۳ آبان ۱۳۴۳ ایشان را به ترکیه تبعید کرد . حدود یک سال بعد ، تبعیدگاه امام از ترکیه به نجف در عراق تغییر یافت و تا مهر ۱۳۵۷ امام در شهر نجف ساکن بود.

* - تبعید امام خمینی در ۱۳ آبان ۱۳۴۲ :

امام به مناسبت های مختلف با صدور اعلامیه و فرستادن پیام به گروه های سیاسی ، مردم را به مبارزه با شاه و اسرائیل دعوت می کرد

* - شکل مبارزات امام خمینی در تبعید :

اقدامات امام خمینی در مبارزه با حکومت پهلوی

ادامه مبارزه در دوران تبعید	مخالفت با کاپیتولاسیون و دستگیری امام	سخنرانی تاریخی ایشان در مدرسه فیضیه قم	مخالفت با اصول شش گانه (انقلاب سفید)	مخالفت با تصویب نامه انجمن های ایالتی و ولایتی
-----------------------------	---------------------------------------	--	--------------------------------------	--

سخنرانی ، نوشتن کتاب و مقاله و برگزاری کلاس های تفسیر قرآن و نهج البلاغه در مساجد و حسینیه ها و دانشگاه ها

* - نحوه ی مبارزه ی آیت الله مطهری و دکتر علی شریعتی :

حکومت پهلوی به فرهنگ و ارزش های اسلامی توجهی نداشت و برنامه های رادیو و تلویزیون در جهت تخریب ارزش های اسلامی بود

وابستگی سیاسی حکومت پهلوی به بیگانگان و نفوذ و دخالت کشورهای خارجی به ویژه آمریکا

حقوق ملت و اصول قانون اساسی مشروطه را نادیده می گرفت

نمایندگان مجلس شورای ملی و هیئت وزیران در برابر شاه هیچ استقلالی نداشتند

حیف و میل و غارت ثروت کشور

روزنامه ها نیز آزادی نداشتند و نمی توانستند از شاه و مقام های حکومتی انتقاد کنند

* - دلایل ناراضی بودن مردم از شاه و سیاست های او :
به دلیل مسائل و مشکلات مختلف فرهنگی ، سیاسی و اقتصادی

* - قیام ۱۹ دی ماه ۱۳۵۶ مردم قم: مردم قم در ۱۹ دی ۱۳۵۶ در اعتراض به انتشار مقاله ی توهین آمیز روزنامه اطلاعات ، به تظاهرات پرداختند و مأموران حکومت این تظاهرات را به خاک و خون کشیدند

* - قیام ۲۹ بهمن ۱۳۵۶ مردم تبریز: مردم تبریز به مناسبت چهلم شهدای ۱۹ دی قم ، در روز ۲۹ بهمن قیام کردند و تعداد زیادی از آنها شهید و زخمی شدند

* - عکس العمل شاه در برابر اعتراض و تظاهرات ملت در سال ۵۷: از یک سو برای فریب ملت ، پی در پی نخست وزیران خود را عوض می کرد و به مردم وعده می داد که پیام انقلاب آنان را شنیده است و به خواسته هایشان توجه خواهد کرد . از سوی دیگر ، به مأموران خود دستور می داد که تظاهر کنندگان را سرکوب کنند

* - واقعه ی ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ (جمعه ی سیاه): در آن روز که به جمعه ی سیاه معروف شد ، مأموران رژیم به طرز بی رحمانه ای تظاهرات مردم را در میدان ژاله (شهدای کنونی) به خاک و خون کشیدند و عده ی زیادی را شهید و زخمی کردند

* - دولت عراق امام را وادار کرد که آن کشور را ترک کند . امام به ناچار **فرانسه** رفت و در محله **نوفل لوشاتو** در حومه پاریس اقامت گزید . با حضور امام در پاریس ، بسیاری

از مبارزان توانستند با ایشان ملاقات و گفت و گو کنند همچنین **این امکان برای خبرنگاران سراسر جهان فراهم آمد تا پیام امام را به گوش مردم ایران و جهان برسانند .**

* - پیروزی انقلاب اسلامی ایران با شعار: **با شعار اصلی " استقلال ، آزادی ، جمهوری اسلامی "**

* - هدف انقلاب اسلامی: **از بین بردن وابستگی کشور به بیگانگان و تأمین حقوق ملت در چارچوب قوانین و ارزش های اسلامی**

ایمان به اسلام

وحدت ملت

رهبری قاطع ی امام خمینی

* - سه عامل موثر در موفقیت انقلاب اسلامی ایران:

* - امام خمینی برای تعیین نظام سیاسی :

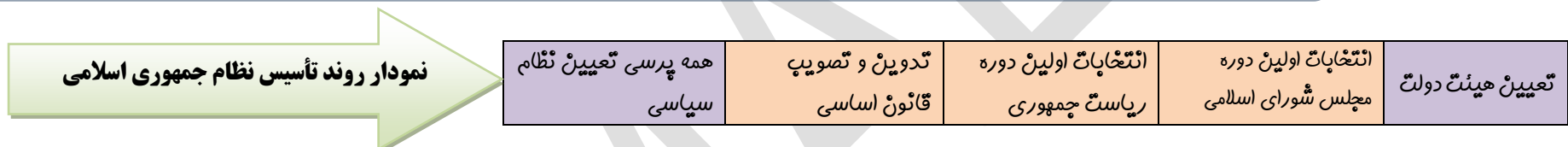
به دولت موقت انقلاب مأموریت داد که ضمن اداره ی امور کشور ، اقدامات لازم را برای تأسیس نظام سیاسی جدید انجام دهد

* - مقدمات برگزاری همه پرسی:

مردم ایران در روزهای ۱۰ و ۱۱ فروردین ۱۳۵۸ برای تعیین سرنوشت سیاسی خود به پای صندوق های رأی رفتند تا از میان دو گزینه جمهوری اسلامی : آری یا خیر یکی را برگزینند . در این همه پرسی ۹۸/۲ درصد مردم به جمهوری اسلامی رأی مثبت دادند . نتیجه همه پرسی در ۱۲ فروردین اعلام گردید و پس از آن ، این روز به عنوان روز جمهوری اسلامی نام گذاری شد

* - تدوین و تصویب قانون اساسی جدید :

بلافاصله پس از همه پرسی تعیین نظام سیاسی ، مقدمات تدوین قانون اساسی جمهوری اسلامی فراهم آمد . این قانون به همه پرسی گذاشته شد و ملت در آذر ۱۳۵۸ آن را تأیید کرد .

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و بسیج مستضعفان که با هدف دفاع از آرمان های انقلاب اسلامی و مرز و بوم کشور شکل گرفتند

جهاد سازندگی به منظور عمران و آبادانی روستاها و نهضت سواد آموزی برای کاهش بی سوادی و گسترش سواد در کشور بود .

* - نهادهای انقلابی که به فرمان امام خمینی شکل گرفتند :

* - فعالیت های گسترده ی دولت های

سلطه گر و زورگو برای انحراف و نابودی نظام اسلامی :

نظام جمهوری اسلامی ایران از همان ابتدای شکل گیری به حمایت از نهضت های آزادی بخش در سراسر جهان برخاست . به همین دلیل جمهوری اسلامی روابط خود را با دولت اشغالگر قدس (اسرائیل) قطع کرد و از قیام مردم فلسطین برای آزادی سرزمین خود پشتیبانی نمود

* - سه مورد از توطئه ها و دسیسه های دشمنان برای انحراف و نابودی انقلاب اسلامی ایران :

جنگ تحمیلی

ترور شخصیت ها و مردم انقلابی

ایجاد شورش و نا امنی

* نقش گروه های ضد انقلاب داخلی را در ایجاد شورش و ناامنی در سال های نخست پیروزی انقلاب

گروه های ضد انقلاب داخلی با حمایت دشمنان خارجی انقلاب اسلامی در بخش هایی از کشور به ویژه در مناطق مرزی به ایجاد ناامنی و اغتشاش پرداختند. این گروه ها قصد داشتند با به راه انداختن جنگ داخلی، اقوام ایرانی را در مقابل هم قرار دهند. آنها حتی به اموال و دارایی های مردم نیز خسارت های فراوانی وارد کردند

* - شخصیت هایی انقلابی که در سالهای نخست پیروزی انقلاب ترور شدند : شهید مطهری - آیت الله دکتر بهشتی - محمدعلی رجایی - دکتر محمد جواد باهنر

* - جنگ تحمیلی عراق علیه ایران :

در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹، صدام، رئیس حکومت بعثی عراق، با فرمان حمله به خرمشهر جنگ علیه ایران را آغاز کرد

* - پایان جنگ تحمیلی عراق علیه ایران :

جنگ تحمیلی سرانجام پس از هشت سال پایداری ملت و ایثار رزمندگان به پایان رسید. دو سال بعد از اعلام آتش بس، ایران و عراق برای تبادل اسرا به توافق رسیدند. پس از آن آزادگان (رزمندگان دربند) ایرانی از اسارت رژیم عراق آزاد شدند و در میان استقبال گرم مردم به میهن بازگشتند

* - رحلت امام خمینی : امام خمینی پس از عمری مجاهدت سرانجام در شامگاه ۱۳ خرداد ۱۳۶۸ در تهران در گذشت. پیکر او را در بهشت زهرا به خاک سپردند.

* - جمله ی معروف رهبر انقلاب آیت الله خامنه ای در باره امام خمینی : این انقلاب در هیچ کجای جهان بی نام او شناخته شده نیست

* - انتخاب آیت الله خامنه ای به رهبری انقلاب :

یک روز پس از ارتحال امام، مجلس خبرگان رهبری آیت الله خامنه ای را به رهبری انقلاب برگزید

* - به طور کلی فرهنگ یک جامعه : شیوه ی زندگی آن جامعه است

* - رابطه ی جامعه و فرهنگ : جامعه بدون فرهنگ وجود ندارد و فرهنگ هم بدون جامعه به وجود نمی آید

* - فرهنگ : فرهنگ پدیده ای آموختنی است . یعنی از طریق ژن به ارث نمی رسد بلکه از راه آموزش و تربیت از نسلی به نسل دیگر منتقل می شود. فرهنگ را آگاهی و اندیشه ی مشترک اعضای یک جامعه نیز می گویند .

* - اجتماعی شدن یا جامعه پذیری : اجتماعی شدن فرایندی طولانی مدت از تولد تا آخر عمر است که افراد از طریق آن ، زندگی در جامعه را می آموزند و خود را با آن منطبق می کنند

* - اجتماعی شدن فرایندی بسیار مهم در زندگی : زیرا بدون آن ، افراد نمی توانند به زندگی در جامعه ادامه دهند . در یک جامعه ، هر فرد عقاید و باورها ، رسوم ، قوانین و حتی چگونگی پاسخ دادن به غرایز را از دیگران می آموزد و به افراد دیگر یاد می دهد

* - فرایند اجتماعی شدن نخست در : پدر و مادر به کودک یاد می دهند که چطور صحبت کند ، چگونه غذا بخورد و در نشست و برخاست چه آدابی را رعایت کند ، چگونه به مهمان سلام و تعارف کند

* - عواملی که در فرایند اجتماعی شدن فرد موثر است : رسانه های جمعی ، دوستان و گروه همسالان و برنامه های آموزشی و تربیتی مدرسه ، رفتن به دانشگاه ، خدمت سربازی ، محل کار و .....

* - در فرایند اجتماعی شدن ، مهم ترین لایه های فرهنگ : نمادها ، هنجارها ، ارزش ها ، عقاید

* - لایه ها و جنبه های فرهنگ یک جامعه : برخی از لایه های فرهنگ خارجی یا بیرونی (ظاهری) هستند مانند نمادها و هنجارها و برخی عمیق تر هستند مانند ارزش ها و عقاید

* - نماد : نشانه یا نماینده ی یک پدیده ی دیگر است . هر جامعه ای برای انتقال معانی مورد نظر خود از انواع معینی از نمادها استفاده می کند . زبان گفتاری و نوشتاری ، همه ی اشیاء دست ساخته های انسان مانند تصاویر ، پوشاک ، خوراک ، ....

* - هنجار : رفتارهای معینی هستند که در یک گروه یا جامعه پذیرفته شده و متداول اند . به عبارت دیگر به قواعد و شیوه های مورد قبول یک جامعه برای انجام دادن کارها ی مختلف ، هنجار می گویند . هنجارها در واقع همه ی عادت ها ، آداب و رسوم اجتماعی ، مناسک مذهبی ، قواعد ، قوانین و مقررات را در بر می گیرد

* - هنجارها چه مواردی را در بر می گیرد : هنجارها در واقع همه ی عادت ها ، آداب و رسوم اجتماعی ، مناسک مذهبی ، قواعد ، قوانین و مقررات را در بر می گیرد

* - رابطه ی هنجارها و زندگی اجتماعی : زندگی اجتماعی بدون وجود هنجارها ادامه پیدا نمی کند و هنجارها به روابط اجتماعی سامان می بخشند . افراد یک جامعه خود را ملزم می بینند از هنجارها پیروی کنند تا جامعه آنها را به عضویت بپذیرد

* - مهم ترین دلایل پیروی از هنجارها : اعتقاد به آنها با حفظ آبرو و احترام یا ترس از مجازات

* - عواقب پیروی نکردن از هنجارها : مجازات می شوند . این مجازات ممکن است به صورت سرزنش خود یا دیگران ، پوز خند ، تمسخر ، طرد کردن و محروم نمودن ، متلک گفتن یا مجازات های رسمی و قانونی باشد

* - ارزش ها : ارزش یعنی این که ما اموری را خوب ، مطلوب و مثبت تلقی کنیم . هر فرد یا اعضای هر گروه و جامعه ، اموری را با ارزش می دانند و امور دیگری را ناپسند تلقی می کنند

* - رابطه ی ارزش ها و هنجارها : ارزش ها به هنجارها جهت می دهند یعنی افراد بر مبنای ارزش هایی که به آنها معتقدند رفتار و عمل می کنند . برای مثال فردی که حفظ محیط زیست برایش ارزش است تلاش می کند در عمل به حفظ محیط زیست کمک کند . چنین فردی در مصرف منابع آب و برق صرفه جویی میکند ، زباله ها را از هم تفکیک می کند ، در هنگام سفر به همراهانش تأکید می کند از پخش کردن زباله و پلاستیک در طبیعت خودداری کنند و حتی ممکن است با گروهی - که آنها نیز حفظ محیط زیست را ارزش می دانند - به جمع آوری زباله ها در طبیعت بپردازد

* - منظور از ارزش های انسانی و اجتماعی : ارزش های انسانی و اجتماعی آن دسته از ارزش ها هستند که همه انسان ها یا اغلب افراد یک جامعه آن را خوب و مطلوب می دانند مانند شجاعت ، صداقت ، کمک به دیگران ، احترام به سالمندان و دفاع از کشور .

* - یکی دیگر از عوامل مهم در شکل گیری ارزش ها : یکی از عوامل مهمی که در شکل گیری ارزش ها موثر است ، عقاید دینی است برای مثال صدقه دادن و انفاق برای فرد مسلمان یک ارزش است و این ارزش ناشی از اعتقادی است که آن فرد به جلب خشنودی خداوند و اطاعت از او دارد .

هویت عبارت است از احساس و آگاهی و شناخت از خود

تعریف هویت :

پاسخ به پرسش " کیستی "

* - موضوع هویت :

آگاهی انسان از وجود و شخصیت و ویژگی های خود

* - تفاوت انسان با سایر موجودات :

ویژگی هایی مانند جنسیت ، قد وزن، سن ، گروه خونی و ..... هویت جسمانی را تشکیل می دهد . این ویژگی ها مربوط به بدن و خلقت طبیعی ما هستند

ویژگی های جسمانی

* - هویت فردی :

همان ویژگی های غیر جسمانی هستند ، مانند صبور بودن ، زودرنج بودن ، داشتن پشتکار و اراده ، امیدوار بودن ، لجوج بودن ، به هنر علاقه داشتن و .....

ویژگی های روانی

* - تأثیرات ویژگی های جسمانی : بر خصوصیت روانی انسان ها اثر می گذارد . برای مثال بیماری ها یا اختلالات جسمی تأثیرات نامطلوبی بر سلامتی روانی انسان دارند

* - تأثیرات ویژگی های اخلاقی و روانی : می توانند بر جسم ما تأثیر بگذارند . برای مثال افراد خوش بین و امیدوار و پر تلاش نسبت به ادم های بدبین و منفی باف یا تنبل سلامت جسمانی بیشتری دارند

افراد با عضویت در گروه های مختلف اجتماعی هویت به دست می آورند

هویت اجتماعی ما از طریق ارتباط با جامعه شکل می گیرد

* - هویت اجتماعی :

ما عضو گروه های متفاوتی مانند خانواده ، همکاران و .... هستیم و در هر گروه نقش هایی را بر عهده می گیریم

* - رابطه ی جامعه و هویت افراد : جامعه زمینه ی پیدایش برخی ویژگی های روانی و اخلاقی را در فرد به وجود می آورد و از بروز برخی هویت ها نیز جلوگیری می کند

ویژگی های جسمانی

ویژگی های روانی و اخلاقی

ویژگی های اجتماعی

* - ابعاد مختلف هویت :

* - تغییر ویژگی های هویتی : برخی از ویژگی های هویتی تغییر نمی کنند و همیشه ثابت اند . برای مثال ما نمی توانیم سن و تاریخ تولد یا مکان تولد خود را تغییر دهیم . اما برخی از ویژگی های هویتی همواره در حال تغییرند . برای مثال ، یک فرد فقیر ممکن است به فردی پردرآمد ، و یک فرد بی سواد به آدمی با سواد و تحصیل کرده مبدل شود

به ویژگی های هویتی که ما در پیدایش و شکل گیری آنها نقشی نداریم ویژگی های انتسابی می گویند. برای مثال، جنسیت، مکان تولد پدر و مادر و شکل و قیافه ی خود و ....

* - ویژگی های انتسابی :

ویژگی های هویتی که ما در به دست آوردن آنها نقش داریم ویژگی های اکتسابی می گویند. برای مثال برخی صفات اخلاقی یا ویژگی های اجتماعی را خود انتخاب می کنیم و به آنها شکل می دهیم

* - ویژگی های اکتسابی :

سرزمین(مکان)

تاریخ (زمان)

فرهنگ

* - عناصر هویت یک ملت :

ما در سرزمین ایران زندگی می کنیم - ما مسلمانیم - ما تاریخ طولانی و میراث فرهنگی غنی داریم - زبان مشترک ما فارسی است -

* - مهم ترین ویژگی های مشترک جامعه ی ایرانی : انقلاب اسلامی نمایانگر آرمان های والای جامعه ی ماست

سرزمین باعث ادامه ی حیات یک ملت می شود. به همین دلیل برای مردمی که در یک سرزمین زندگی می کنند سرزمین یا وطن ارزشی متفاوت با سایر مکان ها دارد و احساس خاصی در آنها به وجود می آورد، به گونه ای که وظیفه ی خود می دانند که از آن تا پای جان دفاع کنند

* - سرزمین از مهم ترین عناصر شکل دهنده ی هویت ملی :

فرهنگ ما بر اساس دین اسلام است و عقاید و ارزش ها و حتی نظام سیاسی و قوانین امروز از دین اسلام نشئت می گیرد. زندگی ما ایرانیان با دین اسلام عجین شده است. دین اسلام همچنین موجب پیوند ما با جهان اسلام یعنی مسلمانانی است که در سایر نقاط جهان زندگی می کنند

* - دین از ارکان مهم هویت ما ایرانیان :

ایران جایگاه تمدن های باستانی بوده است که بیش از پنج هزار سال قدمت دارد. پس از ورود اسلام به ایران عقاید و ارزش های اسلامی، دگرگونی بزرگی در فرهنگ ایرانیان پدید آورد. پذیرش اسلام، ایران را به جهان اسلام پیوند زد و ایرانیان با بهره گیری از تعالیم اسلام در شکوفایی و گسترش تمدن اسلامی نقش مهمی را ایفا کردند

* - تأثیر تاریخ بر فرهنگ ایرانیان :

زبان فارسی ریشه در تمدن ایران باستان دارد اما در دوران پس از اسلام نیز تداوم یافت و به عنوان زبان آموزشی و اداری به کار رفت. دانشمندان و بزرگان دوره ی اسلامی صدها اثر علمی و ادبی و هنری به این زبان پدید آورده اند. تا جایی که می توان زبان فارسی را زبان دوم جهان اسلام دانست. زبان فارسی همچنین همواره عامل وحدت اقوام ایرانی بوده است

* - نقش زبان فارسی در تکوین هویت ملی :

در این انقلاب، مردم ایران به جای دنباله روی از فرهنگ بیگانگان به فرهنگ و هویت اسلامی خود بازگشتند و با بهره گیری از ارزش های دینی خود، خواستار استقلال، آزادی و جامعه ی اسلامی شدند. امروزه آرمان های انقلاب اسلامی الهام بخش مسلمانان جهان قرار گرفته است

* - انقلاب اسلامی و تأثیر آن بر هویت ملی ایرانیان :

* - بنیان خانواده بر: **ازدواج** استوار است .

* - ازدواج (نکاح) : ازدواج پیمانی است که به موجب آن زن و مرد در زندگی با هم شریک و متحد می شوند و خانواده ای را تشکیل می دهند

* - هدف نکاح : **تشکیل خانواده** است . تمایل به تشکیل خانواده و داشتن فرزند در نهاد انسان گذاشته شده و تشکیل زندگی خانوادگی ، امری طبیعی و فطری و بر اساس نظام خلقت است

* - واحد بنیادین جامعه و کانون رشد و تعالی انسان : **خانواده** است .

جامعه پذیری و تربیت

فرزندآوری و تجدید نسل

حمایت و مراقبت

* - کارکردهای خانواده :

* - اهمیت فرزند آوری در خانواده : فرزند آوری علاوه بر تقویت بنیان خانواده موجب می شود که نسل انسان باقی بماند و تداوم پیدا کند . با تولد فرزندان ، خانواده توسعه و استحکام می یابد . به دنیا آمدن فرزندان ، موجب نشاط و سرزندگی اعضای خانواده و دلگرمی پدر و مادر می شود

* - اولین شرط بقای هر جامعه ای : جمعیت - زیرا بدون وجود جمعیت کافی در یک جامعه ، فعالیت های آن دچار اختلال می شود . در صورتی که جمعیت یک جامعه منقرض گردد ، آن جامعه نابود می شود و از بین می رود

* - مهر و محبت در خانواده : نیاز به مهر و محبت یا نیازهای عاطفی از نیازهای اساسی انسان است . مهر و محبت والدین به یکدیگر و والدین به کودکان موجب آرامش در کانون خانواده می شود . کودکان از نخستین سالهای زندگی خود در آغوش گرم پدر و مادر با مهربانی و محبت آشنا می شوند و با پرورش یافتن در دامن آنها ، مهربانی و از خود گذشتگی و نیکوکاری را می آموزند

* - مراقبت از اعضای خانواده : کودک برای ادامه ی زندگی خود به مراقبت نیاز دارد . از سوی دیگر ، انسان ها در دوره ی سالمندی نیز دچار ضعف و ناتوانی می شوند و بدون مراقبت ، قادر نیستند خود را به خوبی اداره کنند . علاوه بر دوره کودکی و سالمندی ، در میانه ی این دو دوره نیز اعضای خانواده در شرایط مختلف مانند بیماری یا حوادث به مراقبت از یکدیگر نیاز پیدا می کنند

اعضای خانواده به خوراک و پوشاک ، مسکن و وسایل زندگی نیاز دارند . رفع نیازهای مادی و اقتصادی بر عهده ی سرپرست خانواده یعنی پدر است . هر چند امروزه در شهرها و روستاها ، عده ای از زنان نیز دوش به دوش مردان با فعالیت های اقتصادی و کسب در آمد در رفع نیازهای مادی خانواده مشارکت و همراهی می کنند

* - رفع نیازهای مادی اعضای خانواده :

زیرا هم باعث شکل گیری هویت و شخصیت افراد می شود و هم موجب تداوم جامعه می گردد . اجتماعی شدن در سراسر زندگی فرد رخ می دهد اما مهم ترین مرحله ی آن دوران اولیه ی زندگی افراد در خانواده است

* - اجتماعی شدن هم نیاز فرد و هم نیاز جامعه :

والدین نه تنها مسئول رفع نیازهای عاطفی و زیستی و معیشتی فرزندان هستند بلکه وظیفه ی مهم تربیت اخلاقی ، معنوی و دینی آنها را بر عهده دارند . یک خانواده ی سالم می تواند در دامان خود فرزندان مومن ، پرهیز گار و پایبند به اصول اخلاقی تربیت کند

* - نقش والدین در تربیت اعضای خانواده :

دلایل خوبی و بدی رفتارها را برای فرزندان خود بازگو می کند (گفت و گو)

رفتارهای پسندیده ی فرزندان را تشویق و تحسین می کنند (تشویق)

با نشان دادن نارضایتی ، بی اعتنایی ، خودداری از صحبت کردن با محبت و یا محروم کردن فرزندان از برخی مزایا و .... از تکرار رفتار ناپسند جلوگیری می کند (تنبیه)

* - خانواده به روش های مختلفی اعضای خانواده را اجتماعی می کند :

* - خانواده متعادل : اگر خانواده ای بتواند وظایف خود را به خوبی انجام دهد ، می توان از آن به عنوان خانواده ای متعادل یاد کرد .

* - اثرات زیانباری خانواده ای که نتواند وظایف خود را به خوبی انجام دهد

رابطه ی خانواده با دیگر نهادهای جامعه نیز دچار مشکل می شود و در نهایت آسیب به همه ی جامعه سرایت می کند

* - نتیجه انتخاب صحیح همسر : سازگاری و آرامش در خانواده

* - عقیده ی صاحب نظران در انتخاب همسر : افراد در انتخاب همسر باید به تناسب و همگونی خود با طرف مقابل توجه کنند . هر چقدر افراد از نظر اعتقادات دینی ، تحصیلات ، اخلاق و روحیات و وضعیت خانوادگی با همدیگر هماهنگی داشته باشند ، زندگی شان با دوام تر است

* - دیدگاه اسلام برای انتخاب همسر : مهم ترین عاملی که باید در همسر گزینی به آن توجه کرد ، ایمان و اعتقادات دینی افراد است . اسلام همچنین بر اصالت خانواده تأکید کرده است ، یعنی فردی که به عنوان همسر انتخاب می شود ، در خانواده ای صالح و اهل ایمان و تقوا پرورش یافته باشد

* - نقش خانواده ها در انتخاب همسر : اگر امروزه جوانان همسر خود را با همفکری و حمایت خانواده ها انتخاب و از تجربه های آنان استفاده کنند ، از بروز بسیاری از ناسازگاری ها جلوگیری می شود

* - دیدگاه قرآن مهم ترین هدف ازدواج : برقراری آرامش و محبت بین زن و مرد است . زن و مرد یکدیگر را کامل می کنند و می توانند در کنار هم به کمال برسند

* - حدیث پیامبر در باره رفتار با خانواده : بهترین شما کسی است که رفتار او با خانواده اش نیکوتر باشد . و من در نیکی به خانواده ام بهترین هستم

انتخاب نادرست همسر

عدم شناخت کافی زن و شوهرها از حقوق و تکالیف خود در زندگی خانوادگی

زن و مرد در دو خانواده و در دو محیط جداگانه تربیت و پرورش یافته اند

گاهی بین نقش هایی که فرد باید ایفا کند تعارضی به وجود می آید

* - مهم ترین عواملی که موجب ناسازگاری زن و مرد می شوند :

گذراندن آموزش های خانواده قبل از ازدواج

مشاوره با افراد دارای صلاحیت در زمینه ی همسرگزینی

رعایت اخلاق و آداب همسر داری : خوش خلقی ، گذشت ، احترام به همسر ، ..

گفت و گوی صمیمانه ی زن و شوهر برای حل مشکلات و پیدا کردن راه حل های مناسب

* - کارهایی که به سازگاری زن و شوهر کمک می کنند :

تجربه اجتماعی شدن و رشد اجتماعی کودکان افزایش می یابد

کودکان از داشتن همبازی محروم نمی شوند و رقابت ها و بازی ها و دعوای کودکانه شکل می گیرد

از لذت ارتباطات وسیع تر خانوادگی و حمایت و محبت برادر و خواهر محروم نمی شوند

فرزندانشان نیز از داشتن عمو و خاله ودایی و عمه برخوردار خواهند بود

* - محاسن چند فرزندگی در خانواده ها:

با پر خاشگری آنان را از خود مران

به پدر و مادر نیکی کنید

اگر سالخوردگی رسیدند کوچکترین سخنی که نشانگر ناراحتی و رنجش است به آنان مگو

از سر عطف و دلسوزی با آنان مهربان و فروتن باش

زیبا و شایسته با آنان سخن بگو

* - وظایف فرزندان نسبت به پدر و مادر طبق آیات ۲۳ و ۲۴ سوره اسرا :

والدین و فرزندان انتظارات یکدیگر را بر آورده نمی کنند زیرا ممکن است پدر و مادر تغییرات فرزندان را که به سن بلوغ رسیده اند را جدی نگیرند

فرزندان در دوران زندگی خود با محیط ها و افراد دیگری به جز خانواده آشنا می شوند . این اختلاف ارزش ها و هنجارهای خانه با سایر محیط ها ممکن است موجب ناسازگاری شود

در جوامع صنعتی امروز پدر و مادر وقت کمتری را به گفت و گو با فرزندان نوجوان خویش و گذراندن اوقاتی بیشتر با آنان اختصاص می دهند

* - عواملی که موجب ناسازگاری والدین و فرزندان می شوند :

والدین معمولاً نسبت به روبه رو شدن جوانان با محیط های دیگر حساس اند . آنها از این که بچه ها تجربه ی کافی ندارند و ممکن است به مشکلات اخلاقی دچار شوند نگران اند و حق دارند بر رفت و آمد فرزندان و معاشرت های آنها نظارت دقیق داشته باشند

* - پدر و مادر حق دارند بر رفت و آمد فرزندان و معاشرت های آنها نظارت داشته باشند

اختلاف نظر و سلیقه والدین و فرزندان تا حدی قابل قبول است و اگر به خوبی مدیریت شود به رشد و کمال اعضای خانواده می انجامد در غیر این صورت به خانواده و جامعه آسیب می رساند

پدر و مادر موظف اند برای گفت و گو با فرزندان وقت بگذارند و یکسره خود را به کار و فعالیت های روزانه مشغول نکنند

ترتیب دادن جلساتی با حضور والدین و مشاوران خُبره که در آن فرزندان و والدین بتوانند مسائل خود را بگویند مفید است

* - راه های جلوگیری از بروز ناسازگاری های والدین و فرزندان :

در چنین مواقعی اعضای خانواده باید به خدا ، صمیمیت و همکاری بین خود را بیشتر کنند و با در پیش گرفتن صبر و شکیبایی و دعوت یکدیگر به صبر ، مشکلات و حوادث را مدیریت کنند و نگذارند که خانواده دچار بحران شود و آسیب ببیند

* - وظایف خانواده ها هنگام روبه رو شدن با مشکلات :

واژه ی صلّه از وصل گرفته شده و به معنای اتحاد و پیوستگی است و ارحام یعنی خویشان و نزدیکان

* - واژه صلّه و ارحام :

این است که افراد به دیدار و بازدید خویشاوندان خود بروند و از حال یکدیگر خبر بگیرند . این دید و بازدیدها باید با مهر و محبت توأم باشد . کمک مالی به خویشاوندان نیز جزء صلّه ارحام محسوب می شود

* - منظور از صلّه ارحام :

پاکی اعمال و دفع بلا

افزایش طول عمر و افزایش روزی

از مشکلات یکدیگر با خبر می شوند

مهر و محبت بین اقوام را زیاد می کند

* - فواید صلّه ارحام :

* - صاحب نظران معتقدند:

همان طور که زندگی اجتماعی یک ضرورت است و انسان ها نمی توانند به تنهایی زندگی کنند و نیازهای مادی و معنوی خود را برطرف کنند ، داشتن حکومت برای یک جامعه نیازی اساسی و یک ضرورت است .

* - هیچ جامعه ای نمی تواند بدون وجود حکومت باقی بماند :

زیرا در زندگی اجتماعی نیازهای مشترکی وجود دارد و افراد برای تنظیم امور خود به قوانین و مقرراتی نیاز پیدا می کنند . آنها همچنین برای اجرای قوانین و حل اختلافات و برقراری امنیت و نظم ، ایجاد هماهنگی میان فعالیت های مختلف جامعه ، دفاع از هجوم دشمنان ناگزیرند حکومتی تشکیل دهند و اداره ی امور جامعه را به افرادی بسپارند . بنا بر این بدون نهاد حکومت ، جامعه دچار اختلال و هرج و مرج می شود .

رسیدگی به اختلافات و شکایت ها

برقراری نظم و امنیت

اجرای قوانین

وضع قوانین و مقررات لازم در امور مختلف

ایجاد وسایل و امکانات لازم برای رفع نیازهای معیشتی

عمران و آبادانی کشور

سیاست گذاری فرهنگی

حفظ میراث فرهنگی

تعلیم و تربیت

* - مهم ترین وظایف حکومت ها :

مدیریت منابع طبیعی و ثروت هایی که به عموم مردم تعلق دارد

دفاع از کشور و حفظ تمامیت ارضی

ایجاد هماهنگی بین فعالیت های مختلف اقتصادی و اجتماعی

در جهان بینی توحیدی اسلام، حق حاکمیت مطلق همه ی موجودات و پدیده های جهان فقط از آن خداست . انسان ها و همه ی موجودات دیگر تحت حاکمیت خدا قرار دارند و حکومت حق انحصاری خداوند است و با پیروی از دستورات الهی ، به سوی کمال حرکت می کنند

* -نظر اسلام در مورد حق حاکمیت مطلق در جهان :

استعدادهای انسان ها در پرتو شناخت حق شکوفا می شود . در چنین جامعه ای مالکیت و سلطه ی اقلیتی بر منابع و ثروت ها و امکانات عمومی و ظلم و تبعیض از میان می رود و عدالت حاکم می شود .

* - ویژگی های جامعه ای که تحت حاکمیت قوانین الهی است :

* - سوره نساء آیه ۵۹ در باره حق حاکمیت الهی : ای کسانی که ایمان آورده اید ، فرمان برید از خدا و فرمان برید از رسول و اولیای امور از خودتان و اگر در چیزی ستیزه کردید به خدا و رسولش باز گردید

خداوند ولی و سرپرست کسانی است که ایمان آورده اند. آنها را از ظلمت ها به سوی نور بیرون می برد. اما کسانی که کافر شدند، اولیای آنها طاغوت ها هستند که آنها را از نور به سوی ظلمت ها بیرون می برد. آنها اهل آتش اند و همیشه در آن خواهند ماند

* - سوره بقره آیه ۲۵۷ در باره حق حاکمیت الهی :

فقط آن گروه از مردم شایستگی دارند که هم از این قوانین آگاهی و به آن ایمان داشته باشند و هم از نظر تقوا و عدالت از دیگر مردم بالاتر باشند. در رأس این گروه، پیامبران الهی و سپس جانشینان آنها یعنی امامان معصوم (ع) قرار دارند و در غیاب آنان افراد صالح و متقی ادامه دهنده ی راه آنها هستند

* - از دیدگاه اسلام چه کسانی برای اجرای قوانین شایستگی دارند؟

زیرا خداوند آفریننده ی انسان و مالک حقیقی این جهان هستی است و از همه ی امور آگاهی دارد

* - چرا حق حاکمیت بر انسان ها از آن خداست ؟ :

کلمه جمهوری نشان می دهد که شکل این حکومت، جمهوری است و در آن حق انتخاب و مشارکت مردم در حکومت به رسمیت شناخته می شود

* - کلمه جمهوری در حکومت جمهوری اسلامی نشانگر :

یعنی محتوای این حکومت اسلامی است و کشور با اصول و قوانین اسلامی اداره می شود. زمامداران آن نیز باید مومن و معتقد به اسلام و متعهد به اجرای آن باشند

* - کلمه اسلامی در حکومت جمهوری اسلامی نشانگر :

از دیدگاه اسلام فقط خدا می تواند بر انسان ها ولایت و حاکمیت داشته باشد. پیامبران و امامان معصوم (ع) نیز از طرف خداوند نمایندگی داشته اند که تا مردم را سرپرستی کنند

* - از دیدگاه اسلام ولایت مختص :

سرپرستی جامعه ی اسلامی بر عهده ی فقیه عادل و با تقوا، آگاه به زمان، شجاع، مدیر و مدبّر است

* - در زمان غیبت امام زمان (عج)

سرپرستی جامعه ی اسلامی بر عهده ی :

مهم ترین رکن حکومت جمهوری اسلامی و قوای سه گانه :

تعیین سیاست های کلی نظام و نظارت بر حسن اجرای آنها

فرماندهی کل نیروهای مسلح

عفو یا تخفیف مجازات محکومان در حدود موازین اسلامی

نصب و عزل و قبول استعفاي فقهای شورای نگهبان ، رئیس قوه قضایه ، رئیس سازمان صدا و سیماي جمهوری اسلامی ایران و فرماندهان نیروهای نظامی ، انتظامی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

از آنجا که نوع حکومت در کشور ما جمهوری اسلامی است و مردم در همه ی شؤون حکومت نقش و مشارکت دارند در قانون اساسی مورد توجه قرار گرفته است

شوراهای اسلامی با هدف همکاری مردم برای پیشبرد برنامه های اجتماعی ، فرهنگی ، اقتصادی و عمرانی با توجه به شرایط و مقتضیات هر منطقه از کشور تشکیل می شوند
اعضای این شوراهارا مردم منطقه یا محل انتخاب می کنند

* - مهم ترین وظایف و اختیارات رهبر جمهوری اسلامی :

تشکیل شوراهای اسلامی شهر و روستا در قانون اساسی :

* - هدف از تشکیل شوراهای اسلامی :

روابط متقابلی بین مردم و حکومت پدید می آید

* - وقتی نهاد حکومت در یک جامعه شکل می گیرد

* - منظور از واژه ی "شهروندی" : شهروندی ارتباطی است که افراد را به یک حکومت مشخص پیوند می دهد و در نتیجه برای فرد و حکومت حقوق و تکالیفی ایجاد می شود

وظایف و تکالیف حکومت نسبت به مردم

* - منظور از حقوق شهروندان :

قوانین هر کشور به ویژه قانون اساسی آن ، حقوق و تکالیف شهروندی را معین می کند

* - حقوق و تکالیف شهروندی چگونه معین می شود؟

خیر- زیرا حقوق و تکالیف شهروندی هر کشور متناسب با قوانین آن کشور است و قوانین کشورها نیز با یکدیگر متفاوت است

* - آیا حقوق و تکالیف شهروندی کشورها یکسان است؟ چرا؟

حق برخورداری از رفاه و تأمین اجتماعی

حق برخورداری از عدالت قضایی

حق برخورداری از عدالت قانونی

* - چند مورد از انواع حقوق شهروندی بر پایه ی

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران :

حقوق فرهنگی

حق مشارکت سیاسی

* - منظور از عدالت قانونی : عدالت قانونی یعنی این که حکومت در وضع قوانین ، اجرای قوانین و نظارت بر اجرای قوانین بین شهروندان تبعیض قائل نشود

شهروندان حق دادخواهی دارند و هر کس می تواند به این منظور به دادگاه های صالح مراجعه کند . شهروندان حق دارند در همه ی دادگاه ها برای خود وکیل مدافع انتخاب کنند

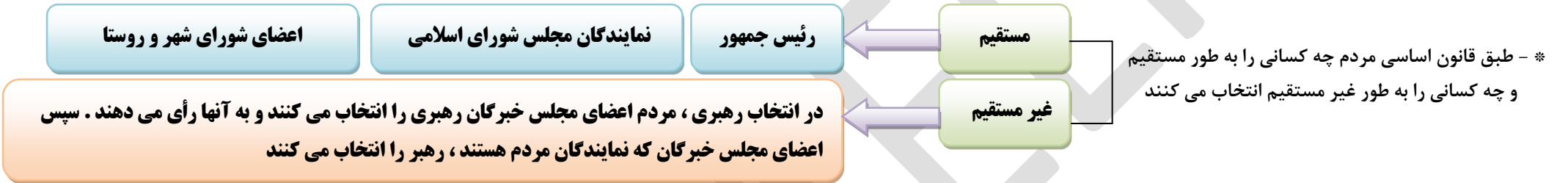
* - منظور از حق برخورداری از عدالت قضایی :

کلیه شهروندان حق دریافت خدمات عمومی به صورت برابر و عادلانه و در کوتاه ترین زمان ممکن را دارند . شهروندان حق دارند در مواردی مانند بیکاری ، معلولیت ، پیری ، بازنشستگی ، بی سرپرستی ، از کار افتادگی و حوادث از تأمین اجتماعی بهره مند شوند .

* - حق برخورداری از رفاه و تأمین اجتماعی :

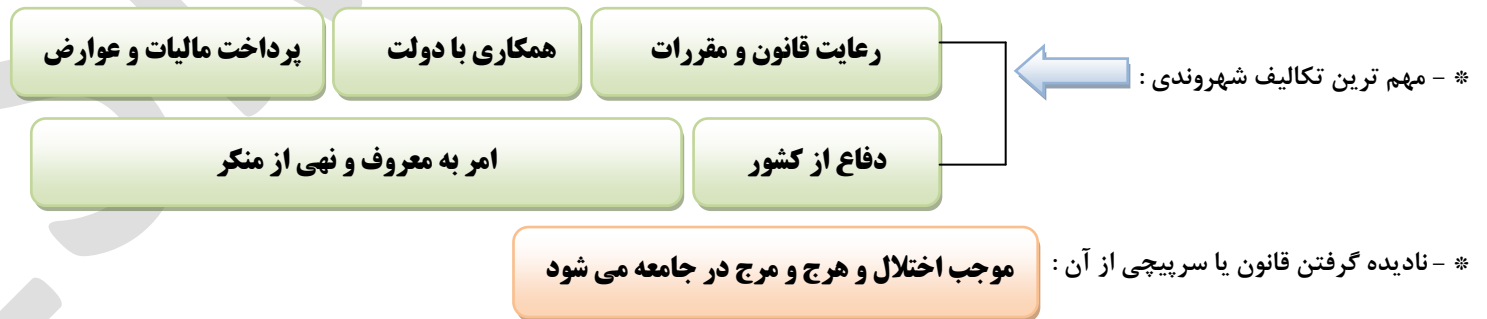

* - مشارکت سیاسی : یعنی این که هر شهروند بتواند در امور سیاسی جامعه دخالت کند و در سرنوشت کشور خود نقش داشته باشد

* - برخی از حقوق فرهنگی در قانون اساسی : حمایت از تشکیل خانواده و پاسداری از روابط خانوادگی - حمایت از تعلیم و تربیت شایسته - آزاد بودن استفاده از زبان های قومی و محلی در مطبوعات و رسانه های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس در کنار زبان فارسی

* - تجاوز نکردن به منافع عمومی و حقوق دیگران بر اساس قانون اساسی : هیچ کس نمی تواند اعمال حق خویش را وسیله ی اضرار به غیر یا تجاوز به منافع عمومی قرار دهد. به عبارت دیگر، شهروندان مجاز نیستند برای استفاده از حقوق خود به منافع عمومی زیان برسانند و حقوق دیگران را ضایع کنند

* - جایگاه واقعی قانون در جامعه :
قانون وقتی جایگاه واقعی خود را در جامعه پیدا می کند که همه ی افراد ، اعم از کارگزاران و مسئولان و مردم ، آن را رعایت کنند و به آن پایبند باشند

* - مالیات :
مبلغی است که شهروندان بر اساس قانون و به صورت بلا عوض به دولت پرداخت می کنند تا صرف هزینه های عمومی کشور شود

* - عوارض :
مبلغی است که شهروندان در مقابل دریافت خدمتی از دستگاه های اداری و دولتی ، به آنها می پردازند . برای مثال ، پولی که بابت صدور گواهینامه ی رانندگی پرداخت می شود

* - هدف از تشکیل نیروهای نظامی و انتظامی :
تأمین امنیت کشور و حراست از مرزها و حفظ تمامیت ارضی

* - برای حفظ آمادگی دفاعی و ادای تکلیف دفاع از کشور توسط شهروندان با :
عضویت در سازمان بسیج و انجام خدمت سربازی توسط پسران

* - امر به معروف و نهی از منکر در قانون اساسی :
در جمهوری اسلامی ایران دعوت به خیر ، امر به معروف و نهی از منکر وظیفه ای همگانی و متقابل بر عهده ی مردم نسبت به یکدیگر ، دولت نسبت به مردم و مردم نسبت به دولت . شرایط و حدود و کیفیت آن را قانون معین می کند

* بهره وری : ← بهره وری یعنی از بین کارهای ممکن، کار درست را انتخاب کنیم و آن را با روش درست انجام دهیم (کارایی و اثر بخشی)

* بهره وری با چه اقداماتی ارتباط دارد : بهره وری با صرفه جویی ، انجام دادن کارها به صورت آگاهانه و عاقلانه ، جلوگیری از زیاده روی و اسراف و اتلاف منابع ، استفاده ی صحیح از امکانات و نعمت های الهی ، کاهش هزینه ها و مانند آن ارتباط دارد

پیامبر اکرم(ص) فرمود: "خداوند دوست دارد اگر کسی از شما کاری انجام می دهد ، آن را محکم و بی عیب انجام دهد"

امام علی(ع) فرمود: " فردی که به کاری بی اهمیت پردازد ، امور مهم تر را تباه ساخته است "

* - دو حدیث در باره بهره وری :

* - نمونه هایی از تفکر بهره وری در زندگی مردم در روزگار گذشته :

تعاون و همیاری در امور کشاورزی

خشک کردن و ذخیره ی محصولات کشاورزی

ذخیره کردن آب در آب انبارها

ابداع و حفرفقات

* - نقش فرهنگ در افزایش بهره وری یک جامعه :

فرهنگ ، نقش مهمی در افزایش بهره وری یک جامعه دارد . اگر همه افراد بهره وری در فعالیت های مختلف را ارزش بدانند ، جامعه از نظر مادی و معنوی پیشرفت می کند

* - نگرش نسبت به بهره وری : بهره وری یک نگرش نسبت به زندگی است . نگرشی که بر اساس آن ، انسان می کوشد هوشمندانه کار کند ، با به کارگیری روش های عاقلانه ، بهتر به اهداف مادی و معنوی خود برسد و بهترین نتیجه را به دست آورد

* - با توجه به احادیث عوامل موثر در بهره‌وری:

اهمیت دادن به کار

مشورت

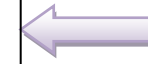
میان‌روی

تقوا

نظم در کار

برنامه‌ریزی

* - چند راهکار مهم برای افزایش بهره‌وری در زندگی:

استفاده مناسب از وقت و زمان

نظم، ترتیب و انضباط در کارها

اصلاح عادت‌های غلط مصرفی

انجام دادن کارها از روی آگاهی

تنظیم جدول بودجه‌ی اقتصادی

* - برای جلوگیری از اتلاف وقت و از دست ندادن زمان:

باید برنامه و اولویت بندی مناسب داشته باشیم و از وقت درست استفاده کنیم

* - صرفه‌جویی: صرفه‌جویی کم مصرف کردن نیست بلکه مصرف درست و به اندازه است. برای مثال برخی خانواده‌ها در خرید مایحتاج زندگی یا برگزاری مهمانی‌ها و تهیه غذا اسراف یا زیاده‌روی می‌کنند

* - انجام دادن کارها از روی آگاهی باعث افزایش بهره‌وری:

با کسب دانش و مهارت لازم برای هر کار، بازدهی کار ما بیشتر می‌شود و کمتر اشتباه می‌کنیم. همچنین برخی از مواد و وسایل به دلیل ناآگاهی افراد، از روش‌های درست نگه‌داری می‌کنیم

* - منظور از تنظیم جدول بودجه اقتصادی:

تنظیم جدولی که در آن درآمدها و هزینه‌های (دخل و خرج) ماهانه افراد یا خانواده نوشته می‌شود و همکاری بین اعضای خانواده نیز از راهکارهای کمک به بهره‌وری است

* - منظور از فعالیت اقتصادی : هر جامعه ای برای ادامه زندگی و رفع نیازهای خود ناگزیر است از منابع طبیعی استفاده کند و وسایل مورد نیاز خود را تولید کند . به این کار فعالیت اقتصادی گفته می شود

* - افراد در چگونه با یکدیگر ارتباط برقرار می کنند ؟
در هر جامعه ای عده ای به فعالیت های تولیدی و توزیعی مشغول اند از سوی دیگر همه افراد جامعه و حتی تولید کنندگان و توزیع کنندگان به نوبه ی خود مصرف کننده اند . افراد در این فعالیت ها با یکدیگر ارتباط برقرار می کنند

* - روابط اقتصادی بین افراد : هیچ جامعه ای نمی تواند بدون فعالیت های اقتصادی به حیت خود ادامه دهد و در همه جوامع ، چرخه تولید ، توزیع و مصرف وجود دارد و همواره بین افراد روابط اقتصادی برقرار می شود

* - رابطه ی اقتصادی با چه هدفی : با هدف تولید ، توزیع و مصرف کالاها و خدمات پدید می آید و حقوق و مقرراتی نیز بر آن حاکم می شود

* - برای افزایش بهره وری اقتصادی : باید بهره وری را در تولید و توزیع افزایش دهیم و الگوی مصرف را نیز عقلانی کنیم

* - افزایش بهره وری در تولید ، یا توزیع یک کالا : باید در نهاده ها یا فرایندها تغییرات مطلوبی به وجود بیاوریم

نیروی کار (مدیر ، متخصصان ، کارکنان ، کارگران و ...)

منابع طبیعی ، معدن ، مواد خام و انرژی و ...

سایر هزینه ها (مالیات ، تحقیقات و ...)

سرمایه (پول ، زمین ، کارخانه ، تجهیزات و ماشین آلات ، ساختمان ...)

* - منظور از نهاده ها یا ورودی ها :

* - جایگاه تولید در اسلام : از منظر اسلام اقتصاد و تولید وسیله اند نه هدف در واقع ، تولید وسیله ای است که انسان از طریق آن نیازهای ضروری خود را رفع می کند و به مسائل مهم تر می پردازد

* - سیاست دو گانه کشورهای قدرتمند صنعتی در بهره برداری از طبیعت و منابع طبیعی :

کشورهای صنعتی امروز سعی می کنند از طبیعت و منابع طبیعی خود محافظت کنند اما با تبلیغات و تحت تأثیر قرار دادن مردم دیگر کشورها ، مصرف گرایی را که موجب تخریب محیط زیست می شود ، تشویق می کنند

* - در دنیای امروز تولید با هدف:

کسب سود بیشتر انجام می گیرد و سودجویان می پندارند بشر باید بر طبیعت غلبه کند و هرگونه دخل و تصرفی در آن مجاز است

* - چرا افزایش تولید به هر روش و به هر قیمتی مجاز نیست :

زیرا افزایش تولید و فعالیت های اقتصادی اگر به محیط زیست لطمه بزند با اصول بهره وری سازگار نیست ، - نابودی و تخریب طبیعت ، خود هزینه های مجدد و مشکلات جبران ناپذیری برای ما به وجود می آورد

* - بهره وری سبز به چه چیز تأکید می کند :

بهره وری سبز به افزایش بهره وری همراه با حفظ محیط زیست تأکید می کند

* - منظور از بهره وری سبز :

یعنی استفاده از ابزارها ، روش ها و فناوری های مختلف در همه مراحل تولید ، توزیع و مصرف به گونه ای استفاده کنیم که تأثیرات مضر و منفی فعالیت ها بر محیط زیست به کمترین حد ممکن برسد

* - وضعیت بهره وری در کشور ما :

وضعیت چندان مطلوبی ندارد - همه ما موظفیم با برنامه ریزی صحیح ، نگرش بهره وری را در همه ی امور و فعالیت های بخش های مختلف اقتصادی (کشاورزی ، صنعت و خدمات) ترویج کنیم و به کار بگیریم

* - وظیفه ی سازمان ملی بهره وری ایران :

در زمینه ی وضعیت بهره وری و چگونگی راه های افزایش آن در بخش های مختلف اقتصادی کشور مطالعه ، سیاست گذاری و نظارت می کند

* - منظور از اقتصاد مقاومتی :

یعنی در شرایط سخت بتوانیم کمترین اتلاف هزینه را داشته باشیم ، روی پای خود بایستیم ، از تولید ملی حمایت کنیم ، از اسراف بپرهیزیم و از منابع و امکانات حداکثر استفاده را بکنیم

* - محور اصلی اقتصاد مقاومتی :

بهره وری

است .